

Ljetni tečaj grčke književnosti i civilizacije “EUROCLASSICA”

Atena, 22 - 30. kolovoza, 2003.

Jedna od najznačajnijih djelatnosti europskog udruženja EUROCLASSICA je približavanje antičke kulture učenicima i studentima diljem Europe. Tako se već niz godina, na inicijativu i u organizaciji prof. Jose Luis Navarra, tradicionalno organizira ljetni tečaj grčke civilizacije i antičke kulture za učenike završnih razreda klasičnih gimnazija. Ljetna se škola održava svake godine u Grčkoj, te se učenici uz seminare na različite teme iz antičke civilizacije, stručna vodstva po muzejima i lokalitetima diljem Grčke upoznaju s antičkom civilizacijom, prepoznajući njezine temelje i aktualnost u današnjoj modernoj civilizaciji.

Do sada se tradicionalno ljetna škola EUROCLASSICA održavala u mjestu Anavyssos i Lagonissi na obali Saronskog zaljeva u blizini Atene. Ove je godine, zbog organizacijskih problema, učenike i profesore ljetne škole ugostio je hotel “Stanley” u samom centru Atene, od 22. do 30. kolovoza.

Teme ovogodišnjeg ljetnog tečaja bile su antička demokracija i njezini odjeci u današnjici, grčki teatar i scene modernog kazališta, mitologija, grčka umjetnost i literatura, te klasična tradicija. Želeći učenicima osvijestiti kontinuitet grčkog jezika od antičkoga doba do danas, te njegov razvoj u novi jezik, a jednako ih tako upoznati s folklorom Grčke i suvremenim životom te zemlje, od ove su godine učenici pohađali satove osnova novogrčkog jezika, a mogli su sudjelovati i u radionici grčkih narodnih plesova. Od samog početka djelovanja ljetnih tečajeva EUROCLASSICA na njima sudjeluju učenici hrvatskih škola. Ove je godine uz učenike iz Belgije, Grčke, Italije, Nizozemske, Španjolske i Švicarske sudjelovalo šest učenika zagrebačke Privatne klasične gimnazije (nažalost ove godine nije bilo učenika zagrebačke Klasične gimnazije koji tradicionalno sudjeluju na tom skupu). Zbog neprocjenjive vrijednosti ovakvih seminara antičke civilizacije, veoma je važno da na njima sudjeluje što veći broj učenika.

Prvog tjedna ljetnog kampa, učenici su pohađali seminare i slušali predavanja antičke i moderne grčke civilizacije, a zatim su posjetili lokalitete u Mikeni, antičkom Korintu, Epidauru, Naupliju i Maratonu, Sunionu i Eubeji.

Učenici su pohađali sljedeće seminare i predavanja:

- Uvod u Grčku geografiju i povijest – odjeci grčke demokracije danas (predavanje) (JOHN THORLEY, Joint Association Classical Teachers, UK)
- Pogled u antičku grčku književnost (predavanje) (ANTON VAN HOOFF, Vereniging van Classici in Nederland, Netherlands)
- Grčka keramika i skulptura (JOHN THORLEY i ANTON VAN HOOFF)
- Čitanje grčke drame (radionica) (JOSE LUIS NAVARRO GONZALES, Sociedad Espanola de Estudios Clasicos)
- Novija povijest grčke i njezini odjeci u suvremenoj grčkoj poeziji (predavanje, MARIA ELEUTHERIA GIATRAKOU, Etaireia Hellenon Philologon, Hellas)
- Osnove novogrčkog jezika (predavanje/seminar, KORALJKA CRNKOVIĆ, Hrvatsko društvo klasičnih filologa, Zagreb)
- Moderni grčki plesovi (KORALJKA CRNKOVIĆ, Hrvatsko društvo klasičnih filologa, Zagreb)

Sudjelovanje na ovom ljetnom seminaru u Grčkoj omogućuje učenicima da bolje upoznaju grčku kulturu i civilizaciju, da sami proputuju antičkim svijetom i ožive sve ono što su o njemu naučili tijekom svoga školovanja, te napose da osvijeste kontinuitet postojanja antičke civilizacije i njezin život do moderne grčke civilizacije. Jednako tako je od neprocjenjive vrijednosti upoznavanje s učenicima i profesorima ostalih europskih zemalja, iskustva i vrlo često i čvrsta prijateljstva koja učenici tako steknu, pamte se kroz čitav život.

U 2004. seminar se, nažalost, zbog Olimpijskih igara (koji se datumski poklapaju s većim dijelom seminara) neće moći održati, no veselimo se da će se tradicija ovih susreta nastaviti već dogodine, te bismo željeli da se što više naših učenika pridruži već značajnom broju hrvatskih sudionika koji su u proteklih deset godina marljivo – i vrlo uspješno – zastupali svoje škole i svoju zemlju.

Voljena Vuković

Marko Tulije Ciceron: O govorniku

Prevela i priredila Gorana Stepanić, Matica hrvatska, Zagreb, 2002.
(Biblioteka *Grčki i rimski klasici*, sv. 7), str. 331

Godine 91. pr. Kr. za trajanja Rimskih igara na tuskulskom su se imanju zatekla dva vodeća govornika svojega vremena: Lucije Licinije Kras i Marko Antonije. Stigli su u pratnji dvojice mladih ljudi, Gaja Aurelija Kote i Publija Sulpicija Rufa, u želji da se odmore od urbane opterećenosti poslom i turobnih političkih prilika. Nakon razgovora o stanju u državi, primjerenijega kuriji nego ladanjskom imanju, na Krasov se prijedlog povela rasprava o učenju govorničke vještine i idealnom govorniku. U razgovoru koji je trajao tri dana, uz spomenute govornike sudjelovali su i neki drugi ugledni Rimljani: govornik Gaj Julije Cezar Strabon, pravnik i augur Kvint Mucije Scevola, Krasov tast, i bivši konzul Kvint Lutacije Katul.

Tako nas barem želi uvjeriti Ciceron u djelu *O govorniku (De oratore)*, u kojem su u tri knjige, u obliku dijaloga, izloženi najvažniji postulati govorničke vještine. Rasprava je napisana sredinom pedesetih godina prvoga stoljeća pr. Kr., u vrijeme kad se Ciceron povukao iz javnoga života i gotovo u potpunosti posvetio znanstvenom radu; autor je, dakle, pedesetogodišnjak, zreo čovjek s bogatim životnim iskustvom, kojemu se pridružuje još dragocjenije iskustvo retoričke prakse i niza uspješno održanih, stilski raznolikih govora. Od svih Ciceronovih retoričkih djela ovo je najambicioznije i dotiče najširi spektar tema. Ta Ciceronova *summa rhetorica*, kako je apostrofirana u uvodu u ovo izdanje, do sada je hrvatskim čitaocima bila poznata samo po skromnim ulomcima. Zahvaljujući Gorani Stepanić, prvi put smo u prilici da to teorijsko djelo goleme utjecajnosti u cijelosti čitamo u hrvatskom prijevodu.

S obzirom na to da je riječ o tekstu koji se u integralnom obliku ne čita više ni na studiju klasične filologije, nije naodmet podsjetiti o čemu je zapravo riječ. Svaka od triju knjiga započinje uvodom, nakon kojega slijedi rasprava u obliku razgovora, pri čemu se mijenjaju i sudionici i teme. Uz četiri stalna sugovornika javljaju se i drugi, a teorijski se interes kreće od prirode, opsega i smisla govorništva, preko ležernih uputa do formalnih sastavnica govora, dijelova govora te njegove kompozicije i ukrasa. Dijaloški oblik nije odabran slučajno: